

Den Bosch, 6 september 2017

Betreft: Vragen ex. Art. 43 RvO mbt pesticidengebruik in de bloembollen-, boom- en fruitteelt.

De NRC van 30 augustus 2017 bracht een artikel van journalist Wim Köhler onder de kop: “Hoge blootstelling pesticide geeft geboortefwijkingen”.

Het artikel is gebaseerd op een studie in Nature Communications van 29 augustus 2017 door onderzoekers van de Universiteit van California, Santa Barbara (zie www.nature.com/articles/s41467-017-00349-2#Tab3). Het NRC-artikel gebruikt, om de Nature-resultaten in de Nederlandse praktijk te plaatsen, een studie van de Gezondheidsraad over bestrijdingsmiddelen en omwonenden dd 2014 (zie www.gezondheidsraad.nl/nl/taak-werkwijze/werkerrein/gezonde-leefomgeving/gewasbescherming-en-omwonenden).

Lezing van het NRC-artikel en van de originele documenten leveren het volgende beeld op.

De onderzoekers hebben de San Joaquin Valley, een groot landbouwgebied in Californie, opgedeeld in hokken van 1 bij 1 mijl (met dus een oppervlakte elk van 260hectare). Van die hokken is over de periode 1997-2011 bekend hoeveel bestrijdingsmiddel er toegepast is. De onderzoekers hebben bewust de som van alle soorten pesticiden genomen, omdat bij gebruik van meer pesticiden tegelijk er interacties kunnen optreden tussen de verschillende middelen en hun afbraakproducten, die voor het grootste deel nog onbekend zijn.

De te meten grootheden zijn het geboortegewicht, de duur van de zwangerschap en het aantal aangeboren (snel zichtbare) afwijkingen van baby's van vrouwen die in een van die studiehokken wonen. De hiervoor benodigde demografische en epidemiologische gegevens zijn in detail bekend. Er is een bruto bestand van 692586 geboortes, waarvan door een steeds scherpere selectie deelgroepen afgezonderd zijn die in gebieden wonen met een steeds hogere pesticidenbelasting. De eerste focusgroep betreft de 25% meest blootgestelde groep (met een gemiddelde blootstelling vanaf 1kg/ha*y), de “focusgroep” van 20% meest blootgestelde groep (met een gemiddelde blootstelling van 9kg/ha), en daarna de 5% meest blootgestelde groep (vanaf 15kg/ha) en de 1% meest blootgestelde groep (vanaf 42kg/ha).

Het grote aantal deelnemers aan de studie maakt dat kleine effecten soms toch statistisch significant kunnen zijn.

Zwanger zijn in een top-25% gebied (dus vanaf 1kg/ha) levert nauwelijks zichtbare effecten op.

Zwanger zijn in een top 5%-gebied (dus vanaf 15 kg/ha) verhoogt de kans op een baby met een aangeboren afwijking met 9%. Verder is er een klein, maar statistisch significant effect op de duur van de zwangerschap en het geboortegewicht.

Zwanger zijn in een top-1% gebied (dus vanaf 42kg/ha) maakt de negatieve effecten ongeveer twee keer zo groot.

Verder blijkt dat er een afstandseffect is. Meer of minder dan 200m van de bron afwonen heeft een klein, maar soms significant effect.

De Gezondheidsraad geeft in bijlage G van genoemde studie een overzicht van de door de Nederlandse landbouw toegepaste hoeveelheid gewasbeschermingsmiddelen per hectare per jaar. Daaruit blijkt dat in de open teelten over de jaren 2008-2010 bij bloembollen 73,4kg/ha*y toegepast wordt, bij de boomteelt 17,0, bij de fruitteelt 40,1 en bij de akkerbouw 9,7.

In genoemde studie geeft de Gezondheidsraad ook aan het gebruik van pesticiden op de eerste plaats te zien als een risico voor boeren en hun gezin.

De eerste drie categorieën brengen huishoudens in hun nabijheid, al dan niet beroepsmatig aan de landbouw verbonden, dus in de categorie hoge of zeer hoge blootstelling.

Aannemelijk is dat genoemde eerste drie categorieën ook in Brabant gepraktiseerd worden. Dat roept vragen op over de volksgezondheidsaspecten van genoemde drie economische activiteiten. Tot op zekere hoogte liggen deze aspecten op het gebied van de provinciale politiek.

Het is de SP bekend dat de provinciale bevoegdheden inzake het gebruik van pesticiden beperkt zijn, en dat de provinciale bemoeienis soms ook op invloed en vrijwilligheid gebaseerd is, zoals in het project Schoon Water.

- 1) Zijn genoemde studies bij GS bekend?
- 2) Hoe representatief achten GS de Californische studie voor Noord-Brabant?
- 3) Hoe groot is de economische en fysieke omvang van de categorieën bloembollen-, boom- en fruitteelt in Brabant? In welk deel van Brabant zijn deze vooral geconcentreerd?
- 4) Is bekend welke van deze bedrijven geen pesticiden gebruiken? Zo ja, welke zijn dat?
- 5) Bestaan er cijfers of schattingen over het aantal huishoudens, niet zijnde betrokken bij de landbouw, dat binnen 200m resp. binnen 1000m van een van deze drie bedrijfscategorieën woont? Zo ja, hoe luiden deze cijfers?
Bestaan er cijfers of schattingen over huishoudens of afzonderlijke personen, dat betrokken is bij de landbouw en binnen 200m resp. 1000 m van een van de drie bedrijfscategorieën woont?
- 6) In hoeverre kan de provincie het pesticidengebruik in de bloembollen-, boom- en fruitteelt met wettelijke middelen reguleren? Hoe maakt de provincie gebruik van deze middelen?
- 7) In hoeverre kan de provincie het pesticidengebruik in de bloembollen-, boom- en fruitteelt met vrijwillige middelen beïnvloeden? Hoe maakt de provincie gebruik van deze middelen?
- 8) In hoeverre bestaat er een functionerende zelfregulatie binnen genoemde drie sectoren inzake het pesticidengebruik?
- 9) Bestaan er Rijksnormen voor de sector en wordt naleving daarvan deze door het Rijk gecontroleerd?
- 10) Kan de provincie de vestiging van nieuwe bloembollenbedrijven tegengaan of ontmoedigen en bestaat daartoe de bereidheid?
- 11) Zien GS het als hun taak om gemeenten in deze problematiek te ondersteunen? Zo ja, bestaat daarvan al voorbeelden en hoe gaan die?
- 12) Zien GS voor zichzelf een voorlichtende taak weggelegd?

Roy de Jonge (SP)

Maarten Everling (SP)

Nico Heijmans (SP)